

به نام خداوند بخشنده مهربان

مدیریت سندروم تخمدان پلی کیستیک از منظر طب ایرانی

دکتر مرضیه بیگم سیاهپوش

MD-PhD

علايم باليني

سندروم تخمدان پلی کیستیک

نشانه‌های پاراکلينيکی

برخی از نشانه‌های مهم سندروم تخمدان پلی کیستیک:

اختلالات قاعدگی (اولیگومنوره، آمنوره)
ناباروری
چاقی
هیرسو تیسم
آکنه

برخی از پیامدهای مهم سندروم تخمدان پلی کیستیک:

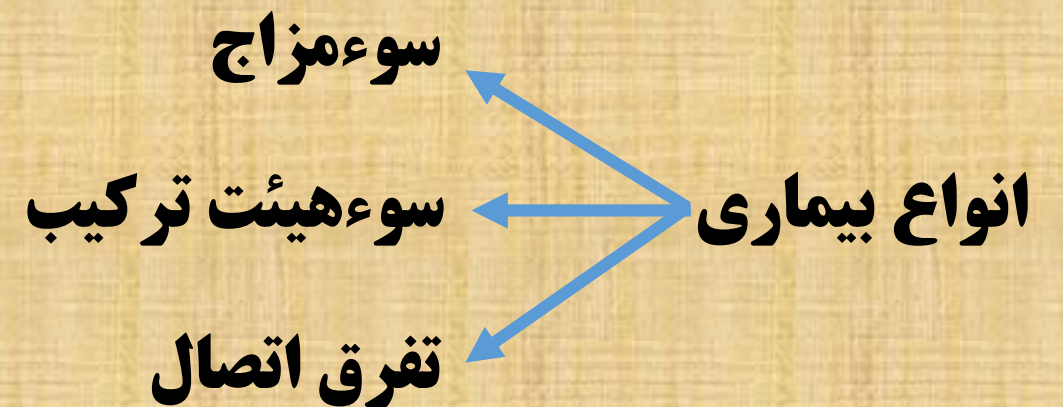
اختلالات متابولیک
مشکلات قلبی
مشکلات روحی روانی

سؤال اساسی

سندرم تخمدان پلی کیستیک معادل با چه بیماری در طب سنتی است؟

بیماری چیست؟

در یک تعریف ساده، اختلال عملکرد عضو بیماری محسوب می‌شود. این اختلال می‌تواند نقصان یا بطلان فعل باشد.

➤ بیماری با مشخصات مذکور (علایم، پیامدها) در منابع طب سنتی نام برده نشده است.

➤ در یک کار تحقیقی جامع، در قالب پایان نامه اخذ دکترای تخصصی طب سنتی در دانشگاه علوم پزشکی مشهد، با همکاری مرکز تحقیقات سلامت زنان دیدگاه طب سنتی ایرانی به سندروم تخمدان پلی کیستیک تبیین شده است که در اینجا مطالب تا حد زیادی با استناد به آن شرح داده می شوند.

➤ علاوه بر این، سه پروژه تحقیقاتی دیگر بر درمان این بیماری در دانشگاههای شهید بهشتی، شیراز و تبریز نیز به اتمام رسیده است.

اهمیت دستگاه تناسلی در طب سنتی

تقسیم بندی اعضا

اعضای شریف (مهم):

• معده

• رحم

• کلیه

• ریه

خادم الرئیس

- شریانها
- برای قلب
- مجاری
- تناسلی برای
- انثیان

مرئوس

- عضلات

رئیس

- مغز
- قلب
- کبد
- انثیان

آناتومی دستگاه تناسلی داخلی زنان از دیدگاه طب سنتی

در مبحث آناتومی دستگاه تناسلی، پزشکان طب سنتی ایران لااقل از زمان بوعلی سینا، علاوه بر شناخت دستگاه تناسلی خارجی، قسمت داخلی و اجزای مختلف دستگاه تناسلی زنانه را به خوبی شناخته، نامگذاری کرده، عملکرد آن را توصیف نموده‌اند.

به طور معمول در طب سنتی به کل دستگاه تناسلی داخلی رحم گفته می‌شود. حکما دستگاه تناسلی داخلی را شامل رحم، اوعیه رحمی (لوله‌های رحمی)، فم رحم (سرویکس)، عُنُق رحم (واژن) و اُنْثَیْن (تخمدانها) می‌دانستند.

آناتومی رحم از دیدگاه طب سنتی

رحم عضوی است نرم و قابل اتساع در تمام جهات در هنگام بارداری؛ دارای دو طبقه بیرونی و داخلی است که طبقه داخلی آن عروق فراوان دارد. رحم واجد قدرت حس است.

در رحم سه مدل از الیاف عضلانی متفاوت با عملکردهای خاص مشاهده می‌شوند. الیاف طولی، الیاف مورب و الیاف عرضی.

رباطهایی به رحم متصل است که هنگام بارداری این قدرت را به آن می‌دهند که از تمام جهات کشیده شود بدون اینکه ضرری به آن برسد.

دو زائیده در طرفین رحم وجود دارد که لوله‌های رحمی نامیده می‌شوند.

آناتومی تخمدانها از دیدگاه طب سنتی ایرانی

انثین به معنی هر دو تخمدان از بافت سفید غددی رخو (سست) و متخلخل تشکیل شده است.

دو تخمدان زن در پشت لوله‌ها قرار دارند که کوچکتر و پهنتر از بیضه در مردان است و از آنجا تخمک زن به داخل فضای درونی رحم ریخته می‌شود.

بطور کلی مزاج طبیعی انثین گرم و خشک است. ولی بر حسب معیارهایی مانند موی ناحیه عانه، ترشحات دستگاه تناسلی و تمایل به مقاربت می‌تواند در طیفی از سرد و تر تا گرم و خشک تعریف شود.

مشخصات قاعدگی طبیعی در طب سنتی ایرانی

سن شروع	۱۰ تا ۱۴ سالگی
فاصله قابل قبول بین دو قاعدگی	۲۰ تا ۶۰ روز
مدت خونریزی	۲ تا ۱۰ روز
سن یائسگی	۳۵ تا ۶۰ سالگی

سندروم تخمدان پلی کیستیک در طب سنتی ایرانی

از کنار هم قرار دادن اسباب مولد هریک از علایم سندروم تخمدان پلی کیستیک و استخراج موارد مشترک، اسباب و علل ایجاد این بیماری در طب سنتی حاصل می شود.

نکات مهم:

✓ استفاده از طب سنتی به هیچ وجه به منزله دور انداختن راهکارهای تشخیصی و درمانی جدید نیست.

✓ ویزیت طب سنتی بیمار را از بررسیهای لازم مانند بررسی غدد و بررسی متخصص زنان بی نیاز نمی کند.

✓ همواره تشخیصهای افتراقی بر اساس طب مدرن بایستی بررسی شوند.

تطبیق واژه‌های مرتبط با سندروم تخمدان پلی کیستیک با واژه‌های به کار رفته در طب سنتی ایرانی

تخمدانها	عدم تخمک گذاری	آمنوره/اولیگومنوره	ناباروری	هیرسوتیسم	چاقی
انثیین انثیان	عدم تولد منی فساد منی تحلیل منی	احتباس طمث حبس طمث حبس حیض حبس قاعدگی	عقر عقم عسر حبل امتناع علوق	زیادی شعر اللحیه فی النساء شعر نابجا بسیاری مو	فربهی سمن

هریک از این علایم دارای علل متعددی در طب سنتی هستند. برای نمونه، عوامل کلی احتباس طمث در طب سنتی آورده شده است.

احتباس طمث (اولیگومنوره، آمنوره)

احتباس طمث به وجود حداقل یکی از موارد زیر اطلاق می‌گردد:

۱. عادت ماهیانه به صورت کامل متوقف گردد.

۲. مقدار خونریزی در زمان عادت کم شود.

۳. فاصله دو عادت ماهیانه بیشتر از دو ماه شود.

انواع احتباس طمث

طبیعی: شخص بدون اینکه بیماری داشته باشد به طور طبیعی قاعده نمی‌شود؛ شامل:

الف. دختری که هنوز به سن بلوغ نرسیده باشد.

ب. زنان یائسه

ج. زنان حامله

د. زنان شیرده

عارضی: فرد به علت بیماری یا اختلالات ایجاد شده احتباس طمث دارد؛ شامل:

الف. احتباس طمث تام (آمنوره اولیه): فرد پس از رسیدن به سن بلوغ اصلاً تجربه خونریزی قاعدگی را ندارد.

ب. احتباس طمث غیر تام (آمنوره ثانویه): شخص در زمان بلوغ قاعده شده، ولی پس از آن بنا به دلایلی و به طور عارضی قاعدگی قطع یا کم شده است.

علل و فیزیوپاتولوژی احتباس طمث در طب ایرانی

الف – علل مرتبط با عضو رحم

• علل غریزی (سرشتی)

• علل غیر غریزی :

- **اختلال در نیروها:** ضعف نیروی دافعه یا شدت نیروی ماسکه در رحم باعث حبس قاعدگی می شود. اختلال در نیروها غالباً ناشی از سوءمزاجهای ساده‌ی سرد، خشک، سرد و خشک، گرم و خشک یا سوءمزاجهای مادی رحم (غلبه اخلاط) می باشد.
- **اختلال در ماده:** ماده طمث، خون است و تغییرات ایجاد شده در خون می تواند حبس طمث بدهد، این تغییرات می تواند در کمیت خون، کیفیت خون یا هر دوی آنها ایجاد شود.
- **اختلال در عضو (آلت):** آلت طمث، رحم و عروق آن می باشد که هرگونه اختلالی در این اعضا ممکن است منجر به حبس طمث گردد.

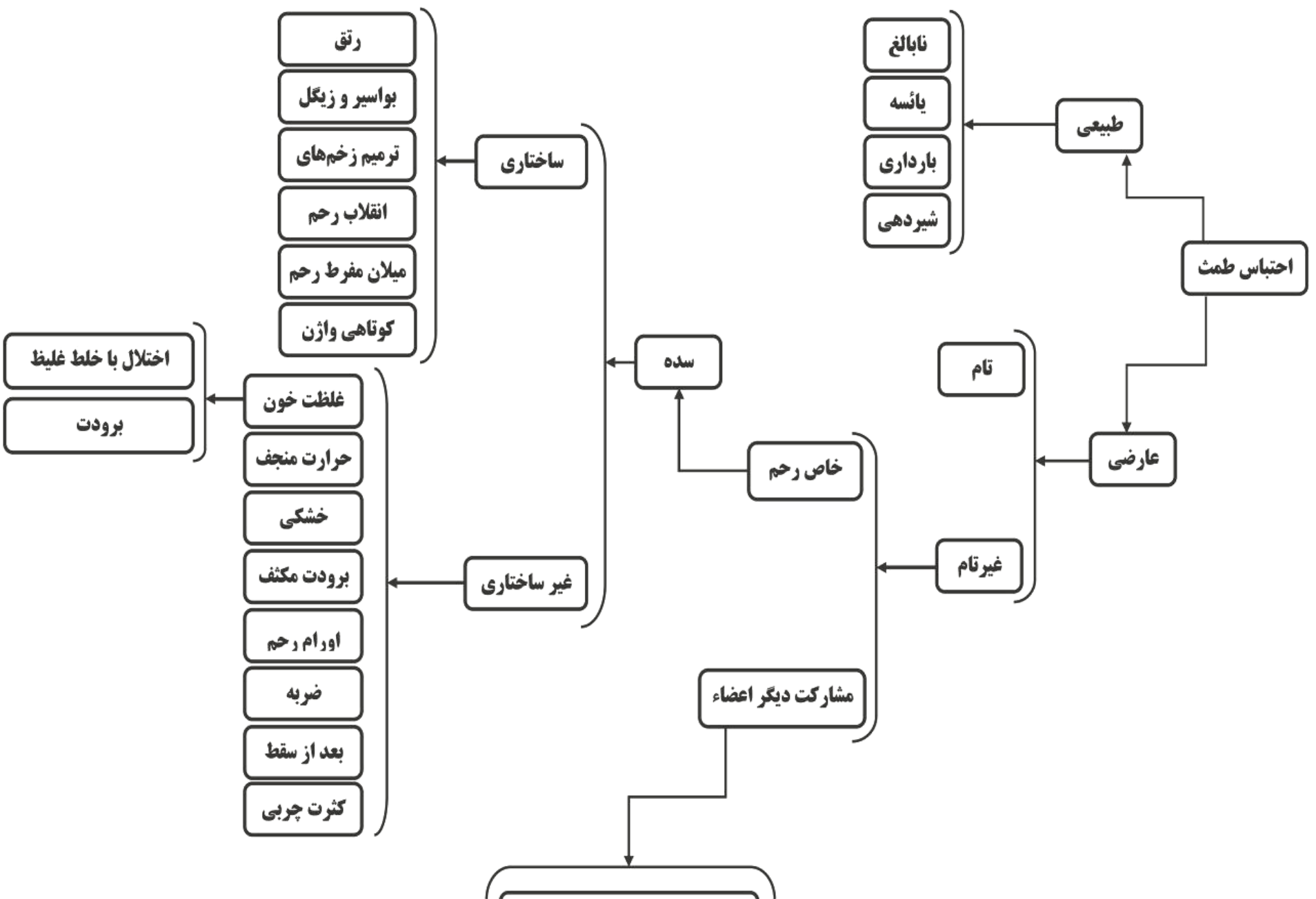
ب- علل مشارکتی

- بیماریهای کبد، بیماریهای طحال، چاقی، لاغری مفرط، سوءمزاجهای عام در بدن
- علل روحی روانی: غم طولانی و حزن شدید عاملی برای احتباس طمث هستند.

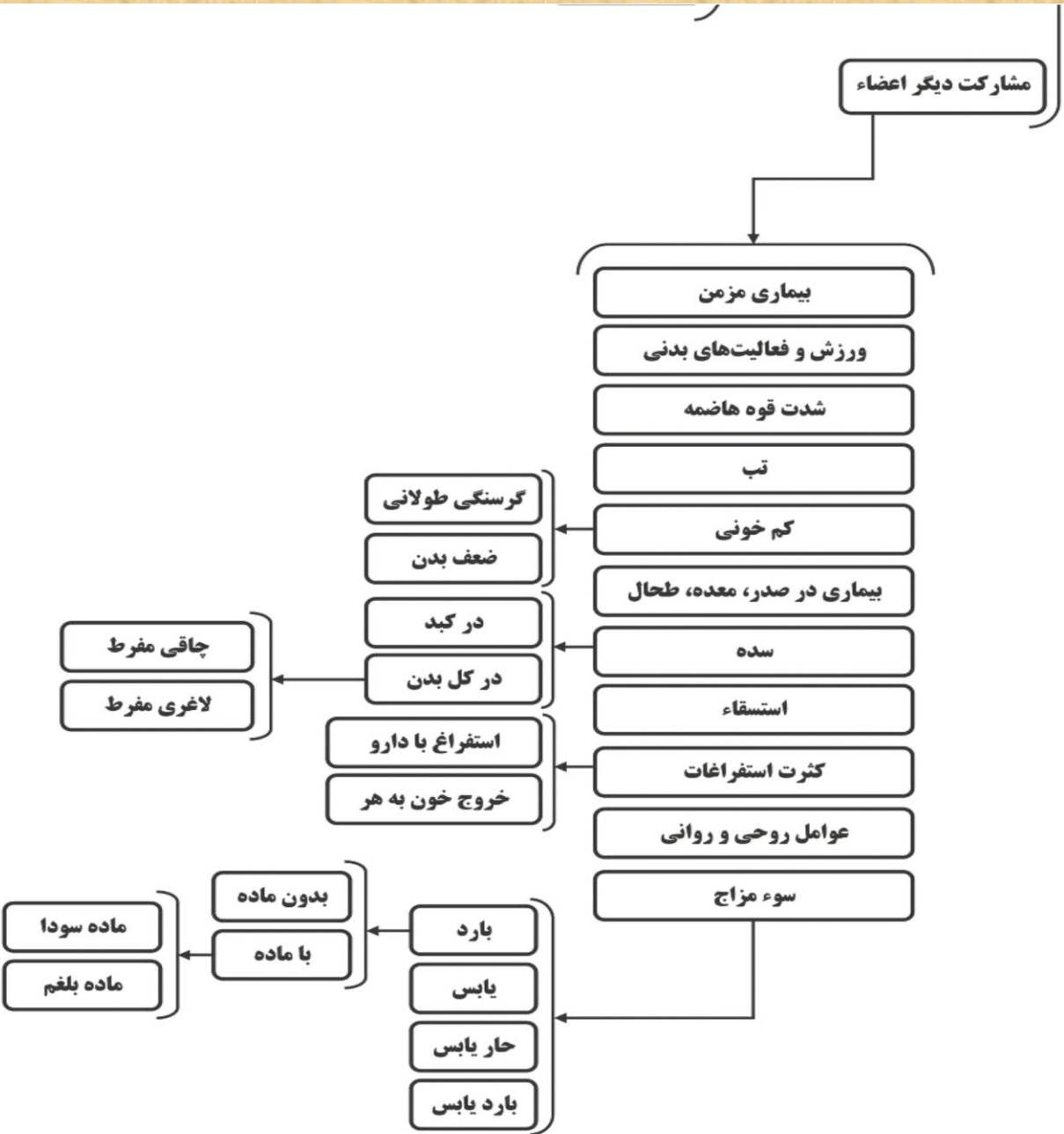
توجه به محور رحم - گوارش بسیار مهم است.
هم احتباس طمث میتواند باعث نشانه‌های گوارشی شود.
هم گوارش ضعیف بر سیستم تناسلی اثر می‌گذارد.

امروزه بحثای **GUT Microbium** جدی تر دنبال می‌شوند.

علل احتباس طمث در طب سنتی ایرانی

علل احتباس طمث در طب سنتی ایرانی – ادامه

علل ایجاد سندروم تخمدان پلی کیستیک بر اساس طب سنتی ایرانی

علل	نشانگان
سوءمزاج گرم مفرط رحم و تخمدانها	اولیگومنوره/آمنوره، اولیگو/آن اوولاسیون، هیرسوتیسم
سوءمزاج گرم و خشک شدید در اندام تناسلی	اولیگومنوره/آمنوره، اولیگو/آن اوولاسیون، هیرسوتیسم
سوءمزاج سرد متکاثف، سرد بلغمی در رحم و تخمدان	اولیگومنوره/آمنوره، اولیگو/آن اوولاسیون، افزایش حجم تخمدان
سوءمزاج بلغمی کل بدن	اولیگومنوره/آمنوره، هیرسوتیسم، چاقی شکمی
سوءمزاج گرم کل بدن همراه با غلظت خلط دم	اولیگومنوره/آمنوره، اولیگو/آن اوولاسیون، هیرسوتیسم
سوءمزاج گرم و خشک کل بدن	اولیگومنوره/آمنوره، اولیگو/آن اوولاسیون، هیرسوتیسم (زودرس)، آکنه
چاقی و افزایش چربی بدن	اولیگومنوره/آمنوره، اولیگو/آن اوولاسیون
ضعف اعضای رئیسه و اعضای مهم	اولیگومنوره/آمنوره، هیرسوتیسم
عدم ایجاد تفرق اتصال؟	

الگوهای غالب

• غلبه برودت و رطوبت در بدن یا در تخمدانها: افراد چاق، بویژه چاقی شکمی،

اولیگومنوره/آمنوره، ناباروری، بزرگی تخمدانها در سونوگرافی

• غلبه حرارت، بویژه گرمی و خشکی در تخمدانها: افراد لاغر، یا چاق عضلانی و مردانه،

اولیگومنوره/آمنوره، گاهی پلی منوره، هیرسوتیسم، طاسی آندروژنیک، آکنه

درمان سندروم تخمدان پلی کیستیک بر اساس طب سنتی ایرانی

اصول کلی علاج:

- ورزش
- تغذیه
- خواب
- استرس

• اصلاح سبک زندگی

• داروهای مفرده

• داروهای ترکیبی

• اعمال یداوی

- بادکش
- ماساژ
- خونگیری (حجامت ساق پا، زالو)

اصلاح سبک زندگی بر اساس طب سنتی ایرانی

• داشتن فعالیت بدنی کافی به منظور انتشار منظم حرارت غریزی در بدن و دفع مواد زاید اجتناب ناپذیر است.

• اصلاح خواب شبانه و کمک به رفع مشکلات خواب، به منظور رطوبت بخشی کافی و ممانعت از ایجاد حرارت غریبه و خشکی بدن که در بیدار ماندن‌های شبانه ایجاد می‌شود، الزامی است.

• کنترل استرس یک اصل مهم در درمان بیماریهاست. استرس با تغییر مزاج و ایجاد ضعف در قوای بدنی اثرات سوء خود را بر بدن اعمال می‌کند.

آرامش بخشی

یوگا و پیلاتس

تقویت لگن

در یک مطالعه جانوری، شنا (۵ روز در هفته برای ۶ هفته) باعث افزایش بیان ژن پروتئینهای CYP17A1 و CYP19A1 (پروتئینهای کلیدی در ساخت و تنظیم هورمونهای استروئیدی مانند کورتیزول، تستوسترون و استروژن) شد. احتمالاً شنا یک مداخله غیردارویی در درمان اختلالات تخمک گذاری باشد

مریمالسادات میری، امین اله بهاء الدین، مریم کوشکی جهرمی، فرهاد دریانوش، فیروزه غلام پور. تأثیر تمرین شنا بر بیان ژنهای CYP17A1 و CYP19A1 در بافت تخمدان رتهای ویستار سالم. مجله علوم پزشکی پارس، دوره شانزدهم، شماره یک، بهار ۹۷. صص: ۲۳-۱۶

اصول تغذیه در درمان تخمدان پلی کیستیک بر اساس طب سنتی ایرانی

الف- توصیه‌های عام: تمام موارد PCO

ب- توصیه‌های اختصاصی: بسته به عامل ایجاد بیماری

دستورات غذایی عام در سندروم تخمدان پلی کیستیک

پرهیزات کلی:

پرهیز از مصرف زیاد گوشت قرمز و بوقلمون، آبمیوه‌ها و نوشیدنی‌های الکلی، غذاهای حاضری، فست فودها، سوسیس و کالباس، انواع سس و نوشابه، پنیر کهنه، ترشیجات، میوه‌های ترش، میوه کال و نرسیده، خوراکی‌های شور، خوراکی‌های تند، به حداقل رساندن غذاهای حاوی مواد نگه دارنده، شیرینی‌ها و شکلات، حذف ماست و نوشیدنی‌ها همراه با غذا.

توصیه‌های کلی:

- مصرف میوه خشک، بادام، فندق، توت خشک، شیره انگور و میوه‌های رسیده.
- مصرف پنیر با سیاهدانه
- افزودن گلپر و دارچین به غذا
- استفاده از پونه، چای کوهی (توکلیجه)، عناب، کاکوتی، شنبلیله و چای سبز بعنوان دم نوش (در سبب غذایی وارد شود و مدام نباشد)

توصیه های اختصاصی در درمان تخمدان پلی کیستیک بر اساس طب سنتی ایرانی

با توجه به نوع سوءمزاجی که باعث ایجاد بیماری شده است، دستورات غذایی و دارویی متفاوت می شود و غذا و داروی مناسب برای یک بیمار ممکن است با غذا و داروی مناسب برای بیمار دیگر تفاوت داشته باشد.

بیماری که بدنبال **گرمی و خشکی** دچار PCO شده به **غذاهای سرد و تر** نیاز دارد و بیماری که به دلیل **غلبه بلغم** به PCO مبتلا شده است، به **غذاهای گرم و خشک** نیاز دارد.

برخی از غذاهای گرم و خشک

غذاها و نوشیدنیهایی که گرم و خشک هستند

غذاها	گوشت شتر، گوشت شترمرغ، گوشت کبوتر، گوشت گنجشک، سرخ کردنیها، عسل، خورش فسنجان ترش، میرزا قاسمی
سبزیجات	فلفل، سیر، پیاز، خردل، جعفری، تره، شاهی، شوید، ترب، نعنا، تربچه، ترخون، کلم، ریحان، کرفس، بادمجان، پونه، آویشن
میوهها	انگور، گردو، فندق، خرما، نارگیل، پسته، انبه رسیده
دانهها و غلات	نخود، سیاه دانه، شنبلیله، تخمه آفتابگردان
لبنیات و روغنها	روغن آفتابگردان، روغن زیتون
ادویهجات	دارچین، میخک، زردچوبه، هل، فلفل، رازیانه، زنجبیل، زیره، تخم کرفس، زعفران، خردل، نمک، گلپر
نوشیدنیها، شیرین کنندهها و ...	عسل، شربت زعفران، مربای بالنگ، قهوه، مربای بهار نارنج

برخی از غذاهای سرد و تر

غذاها و نوشیدنیهایی که سرد و تر هستند

غذاها	ماهی، آش رشته، اسفناج و ماست، خورشید آلو اسفناج، سفیده تخم مرغ، آبدوغ خیار، سالاد کاهو
سبزیجات	خیار، کدو، کاهو، اسفناج، گشنیز، قارچ، خرفه
میوهها	هندوانه، توت فرنگی، کیوی، مرکبات، هلو، آلو، پرتقال شیرین
دانهها و غلات و حبوبات	تخم خیار، تخم هندوانه، تخم کدو، تخم کاهو، نشاسته، تخم خرفه، جو
لبنیات و روغنها	شیر، ماست، پنیر تازه، کشک، روغن تخم کدو، روغن دانه انگور
ادویهجات و چاشنیها	آلو، کشک، سس گوجه فرنگی، سس انار
نوشیدنیها و طعم دهندهها	آب، دوغ، شربت لیمو، شربت آلبالو، شربت عناب، ماءالشعیر طبی، شربت زرشک، شربت آلو

داروهای گیاهی مناسب در سندروم تخمدان پلی کیستیک بر اساس طب سنتی ایرانی

در منابع طب سنتی، از ۴۰ گیاه در درمان "احتباس طمث" نام برده شده که به صورت مفرده یا در ترکیب با سایر گیاهان استفاده می‌شوند.

نحوه مصرف این گیاهان در طب سنتی به شکل خوراکی (۶۳٪)، واژینال (۱۵٪) یا ترکیب این دو است.

نحوه عملکرد داروهای گیاهی در سندروم تخمدان پلی کیستیک بر اساس طب سنتی ایرانی

➤ عمل بر اساس مزاج

➤ تسخین و تجفیف (ایجاد گرمی و خشکی)

➤ تبرید و ترطیب (ایجاد سردی و تری)

➤ تحلیل ماده زاید

➤ تقویت عضو

➤ نضج ماده عامل بیماری (ایجاد قوام مناسب)

مکانیسم شناخته شده مفردات مؤثر در درمان احتباس طمث و سندروم تخمدان پلی کیستیک بر اساس فیتوترابی

- اثرات پایین آورنده قند خون (۹۰ درصد)
- اثرات کاهشده چربی خون (۷۷,۵ درصد)
- اثرات کاهشده وزن (۳۷ درصد)
- اثرات مثبت بر تحریک تخمک گذاری (۲۷,۵ درصد)

گیاهان مؤثر بر سندروم تخمدان پلی کیستیک

رازیانه، پونه سنبله‌ای، پنج انگشت، گل صدتومانی علفی و کنجد گیاهانی هستند که هم در طب سنتی ایرانی هم در طب مکمل و فیتوتراپی بر اثربخشی آنها تأکید شده، آزمایشات متعددی نیز آنها را در درمان PCO مؤثر دانسته‌اند.

برخی دیگر از گیاهان با اثرات مثبت در درمان PCO:

مرزنجوش، چای کوهی، نعنا، چای سبز، عناب، گلپر، کاکوتی، شبدر قرمز، سیاهدانه و دارچین

در مطالعات جانوری تزریق داخل صفاقی کورکومین (ماده مؤثره زردچوبه) در غلظتهای بالا (بیش از 200mg/kg) باعث اوولاسیون مجدد شده است.
باعث تغییرات هیستومورفولوژیک رحم در مبتلایان به PCO شده است.

داروهای گیاهی ترکیبی مؤثر بر سندروم تخمدان پلی کیستیک

هدف از ترکیب گیاهان:

حصول اثرات سینرژیستی

کاهش مضرات هر گیاه با کاهش میزان دارو و با افزودن مصلحات

نکات مهم در ترکیب گیاهان:

مقدار هر گیاه

چگونگی ترکیب: خشک، تر، پایه عسلی و ...

تخمین مزاج داروی جدید

ترکیبی از پنج انگشت، بذر هویج و رازیانه (خوراکی)

ترکیبی از رازیانه، گزنه، شبدر قرمز، هویج و زردچوبه (خوراکی)

بر اساس عامل ایجاد بیماری ممکن است از ترکیبات گیاهی متنوعی جهت رفع عامل مسبب بیماری استفاده شود مانند ترکیبی از اسطوخدوس، شیرین بیان، گل گاوزبان، بادرنجبویه و عناب در درمان سوءمزاج سوداوی زمینه‌ای.

جهت رفع سوءمزاج موجود ممکن است از درمانهای موضعی با ترکیبات متنوع گیاهی استفاده شود مانند دوش واژینال با جوشانده گل محمدی، ختمی، بنفشه و بابونه

اعمال یداوی در درمان سندروم تخمدان پلی کیستیک

➤ بادکش

➤ ماساژ

➤ خونگیری (زالو درمانی و حجامت، در شرایطی خاص)

➤ طب سوزنی

- در یک مطالعه جانوری، تزریق داخل صفاقی سم زنبور عسل (به میزان 0.2mg/kg برای مدت ده روز) به رتهای مبتلا شده به تخمدان پلی کیستیک و نهایتاً اندازه گیری لایه گرانولوزا، تکا، تعداد و قطر کیستها و فولیکولهای مختلف و بررسی آماری آن، بهبود چشمگیر تخمدان پلی کیستیک را نشان داد.
- به نظر میرسد زهر زنبور عسل با اثرات آنتی اکسیدانی و ضدالتهابی خود می تواند در بهبود کیست ها موثر واقع شده و باعث آغاز مجدد فرآیند اوولاسیون گردد.

هما محسنی کوچصفهانی، محمد نبیونی، حامد ادهم. بررسی اثر سم زنبور عسل بر سندرم تخمدان پلی کیستیک در موش آزمایشگاهی بزرگ. پژوهنده (مجله پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی). سال پانزدهم، شماره ۱، پی در پی ۷۳ ، صفحات ۱ تا ۶. فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۹

توجه:

مطالعات بالینی بر اثربخشی اعمال یداوی بسیار محدود هستند و با قاطعیت نمی توان درباره اثربخشی این روشها یا بی اثر بودن آنها نظر داد.

Case Report 1:

خانم ۲۴ ساله، مجرد

CC: قطع قاعدگی و لکه بینی

PMHx: سن منارک ده سالگی، از ابتدا قاعدگی‌های منظم نداشته، اکثراً با دارو قاعدگی رخ می‌داده است. بارها مراجعه به متخصصین زنان داشته، آزمایشات هورمونی شامل **FSH, LH, TSH, Serum Prolactin, Free Testosterone, DHEA-SO4** و آزمایشات قند و پروفایل چربی خون نرمال بوده است. در سونوگرافی‌ها مکرراً تخمدان پلی کیستیک (PCO) گزارش شده است. بیمار سالها تحت درمان با پروژسترون و سیپروترون کمپاند قرار گرفته ولی نه از نظر بالینی، نه از نظر یافته‌های سونوگرافی، بهبود نیافته است. هیچگاه بدون دارو قاعدگی رخ نمی‌دهد.

در زمان مراجعه به کلینیک طب سنتی، در شرح حال و معاینه بر اساس مبانی طب سنتی، بیمار واجد نشانگان سوءمزاج سوداوی، لاغر (۴۵ کیلوگرم)، مضطرب؛ ملمس شکم سرد بود. موی زاید نداشت.

در بررسی پاراکلینیک، آزمایشات هورمونی مذکور و پروفایل قند و چربی نرمال بودند. سونوگرافی‌های قبلی و آخرین سونوگرافی حاکی از PCO بود.

اقدامات انجام شده:

۱. ورزش منظم

۲. اصلاح خواب شبانه

۳. اصلاح تغذیه (پرهیز از خوراکیهای سودازا مانند گوشت گاو، گوساله، ترشی، دوغ، عدس، کلم، ماش، قارچ، بادمجان، فست فودها و خوراکیهای حاوی)

۴. درمان سودا با ترکیبی از افشره اسطوخدوس و عرق گل گاوزبان به مدت چهار روز

۵. قرص فمودین (حاوی گیاه پنج انگشت) روزانه یک عدد در سه ماه اول

۶. کپسول پودینه (حاوی گیاه پونه) روزی دو مرتبه برای سه ماه دوم

۷. سونوگرافی در پایان ماه سوم از شروع درمان: تنها برخی از نشانه‌های PCO

۸. در سونوگرافی ۶ ماه بعد، شواهدی از PCO وجود نداشت و فولیکول ۲۰ میلی متری گزارش شد.

پاسخ دهی به درمان:

- از ماه اول از شروع درمان قاعدگی به طور منظم هر ماه رخ داد.
- در پایان ماه سوم بسیاری از نشانه‌های سوداوی رفع شده بود.
- قاعدگیها منظم، شش روزه با حجم خونریزی نرمال بود.
- تا ۶ ماه پس از قطع داروها که بیمار کنترل می‌شد، قاعدگیها بدون مصرف دارو نیز به شکل طبیعی ادامه داشت.

Case Report 2:

خانم ۲۷ ساله، متأهل

CC: لکه بینی، درد هنگام مقاربت، نامنظمی قاعدگی، سردرد، اضطراب، وزوز گوش
در بررسی متخصصین زنان بیمار دچار عفونت زنان نبود، بررسیهای آزمایشگاهی نرمال
بود، در سونوگرافی تخمدان پلی کیستیک گزارش شده بود.
برای بیمار LD و فلوکستین تجویز شده بود.

در شرح حال گیری بر مبنای طب سنتی بیمار دچار « اختناق رحم » بود و درمان بر همین اساس آغاز شد:

✓ اصلاح خواب شب و منع مصرف قهوه و چای قبل از خواب

✓ ورزش منظم: روزانه ۳۰ دقیقه پیاده روی

✓ مصرف توت خشک، میوه های رسیده و مغزها

✓ پرهیز از ماست، دوغ و نوشیدنیهای دیگر با غذا

✓ داروهای مرکبه خوراکی (کپسول اثلق، سکنجبین عنصلی، و مسهل صمغی)

✓ آبن ترکیبی از گل سرخ و بابونه

پاسخ دهی به درمان:

از ماه اول از شروع درمان علائم غیر ژنیکولوژیک بیمار مرتفع شد.
از ماه سوم قاعدگیهای منظم رخ داد که تا سه ماه بعد که بیمار مراجعه می کرد، بطور طبیعی ادامه داشت. دیسپارونی نیز رفع شد.

(در این گزارش موردی از بررسی سونوگرافیک اطلاعاتی داده نشده است)

Elham Akhtari, Roshanak Mokaberinejad, Haleh Tajadini . Treatment of Menstrual Disorder, Depression and Sexual Dysfunction in a 27-year-old Woman with Polycystic Ovary Syndrome based on Iranian Traditional Medicine. Asian J Clin Case Rep Trad Alt Med. 2017; 1(1): 43-50

مهرمدت
طهرمان

شاز که متکرفان حافظ جوی
که جانتیم علاج کلاب و قد براد